

ผนวกทั่วไป (General)

มาตรฐานและข้อพึงปฏิบัติทางการแพทย์ (Medical Standards and Recommended Practices) ที่กำหนดไว้ในผนวกแนบท้ายประกาศสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย เรื่อง มาตรฐานในการออกใบสำคัญแพทย์แต่ละชั้น เป็นแนวทางเบื้องต้นในการตรวจร่างกายให้กับผู้ร้องขอ (Applicant) จึงอาจไม่สามารถครอบคลุมรายละเอียดข้อมูลสุขภาพของแต่ละบุคคลอย่างเพียงพอและจำเป็นที่นายแพทย์ผู้ตรวจ นายแพทย์ผู้ตรวจอาวุโส หรือนายแพทย์ผู้ตรวจสอบ จะต้องพิจารณาตัดสินใจอย่างดีในการตรวจและประเมินผลความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ (Medical Fitness) ของผู้ร้องขอให้เป็นไปตามมาตรฐานสูงสุดทางการแพทย์เพื่อความปลอดภัยในการบิน

ผู้ร้องขอแต่ละชั้นต้องผ่านการตรวจทางการแพทย์ตามข้อกำหนดด้านต่าง ๆ เช่น การตรวจร่างกายและสุขภาพจิต ความสามารถในการมองเห็นและการมองเห็นสี ความสามารถในการได้ยิน เป็นต้น

ในการตรวจร่างกายทั่วไปและสุขภาพจิต ผู้ร้องขอชั้นใดก็ตาม ต้องปราศจากสภาวะ ดังต่อไปนี้

(๑) ความผิดปกติใด ๆ ทั้งที่เป็นแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นภายหลัง

(๒) ความเจ็บป่วยและความพิการ ทั้งที่เป็นอยู่ ที่ซ่อนเร้นอาการ เป็นอย่างเฉียบพลันหรือเป็นแบบเรื้อรัง

(๓) การเป็นแผล การบาดเจ็บ หรือรอยโรคที่ติดตามมาหลังจากการผ่าตัด

(๔) ผลกระทบหรือผลข้างเคียงจากการรักษาทางการแพทย์แผนปัจจุบันหรือการรักษาอื่น ๆ รวมทั้งจากการวินิจฉัยหรือมาตรการการป้องกันโรคที่ผู้ร้องขอได้รับ

ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อความสามารถในการควบคุมอากาศยานหรือการปฏิบัติหน้าที่อย่างปลอดภัย

หมายเหตุ- การใช้ยาสมุนไพรหรือการรักษาด้วยการแพทย์ทางเลือกต้องได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษถึงผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น

การตรวจสุขภาพจะตรวจความแข็งแรงสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจทั่วไป ตรวจหัวใจ ปอด ศีรษะ ตา ปาก หู คอ จมูก แขนขา การเคลื่อนไหวข้อต่าง ๆ ผิวหนัง ต่อมไทรอยด์และระบบอื่น ๆ ของร่างกายที่จำเป็น ตรวจการได้ยิน ตรวจสายตา การเห็นสี คลื่นไฟฟ้าหัวใจ X-ray ปอด ตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะ ตรวจสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท (Psychoactive Substance) หรือปัญหาการใช้สารบางชนิด (Problematic use of substance) และการตรวจอื่น ๆ ที่จำเป็น ตลอดจนการทดสอบและการตรวจทางจิตวิทยา

วาระในการตรวจทดสอบต่าง ๆ นี้ สามารถตรวจทดสอบก่อนเป็นผู้ถือใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่ หรือเมื่อมีอาการอากาศยานประสบเหตุ หรือเป็นการสุ่มตรวจตามระยะเวลา หรือเมื่อมีเหตุอันสมควรขณะเป็นผู้ถือใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่แล้ว

ทั้งนี้ นอกจากการตรวจตามรายละเอียดดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะต้องดำเนินการตรวจตามรายการที่ระบุไว้ในแบบฟอร์มรายงานผลการตรวจสุขภาพ (Medical Examination Report) ซึ่งสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยกำหนดไว้อีกด้วย

ปัจจัยเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดโรค เช่น ความอ้วน การสูบบุหรี่ การดื่มแอลกอฮอล์ หรือการใช้สารเสพติดเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาเป็นราย ๆ ไป ว่ามีความจำเป็นหรือไม่ในการตรวจประเมินหรือวิเคราะห์เพิ่มเติมต่อไป

ผู้ร้องขอมีหน้าที่รับผิดชอบในการแจ้งข้อมูลทางการแพทย์ที่จำเป็นอย่างครบถ้วนและถูกต้องให้นายแพทย์ผู้ตรวจได้รับทราบ เช่น ประวัติการเจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บ การเสื่อมสมรรถภาพใด ๆ

สถานภาพบังคับของใบสำคัญแพทย์ ประวัติเกี่ยวกับสุขภาพของบุคคลในครอบครัว และประวัติโรคทางพันธุกรรม โดยเฉพาะที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ร้องขอ

เมื่อพบว่าผู้ร้องขอแจ้งข้อมูลทางการแพทย์ที่จำเป็นไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง จงใจปกปิด ข้อมูลหรือให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ (False declaration) แก่นายแพทย์ผู้ตรวจ หรือนายแพทย์ผู้ตรวจ หรือสถานที่ตรวจ เวชศาสตร์การบินพลเรือน หรือศูนย์เวชศาสตร์การบินพลเรือน รายงานไปยังฝ่ายมาตรฐานเวชศาสตร์การบิน สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย เพื่อการพิจารณาดำเนินการที่เหมาะสมต่อไป

ระดับความสมบูรณ์ของสุขภาพของผู้ร้องขอในกรณีการขอต่ออายุใบสำคัญแพทย์ต้องอยู่ในระดับเดียวกันกับกรณีการขอรับใบสำคัญแพทย์ครั้งแรก

ทั้งนี้ ผู้ถือใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่ต้องไม่ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่กำหนดมาตรฐานทางการแพทย์สูงกว่า มาตรฐานทางการแพทย์ที่ตนเองมีอยู่

ในกรณีที่ผู้ร้องขอมีสุขภาพไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ นายแพทย์ผู้ตรวจ หรือนายแพทย์ผู้ตรวจอาวุโสจะต้องไม่ออกหรือต่ออายุใบสำคัญแพทย์ให้กับผู้ร้องขอนั้น นอกจากนี้จะมีการดำเนินการตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) มีการตรวจประเมินและวิเคราะห์เพิ่มเติมแล้วได้ข้อสรุปทางการแพทย์ (Accredited Medical Conclusion) ที่ชัดเจนว่าผู้ร้องขอซึ่งมีผลการตรวจสุขภาพไม่ได้มาตรฐาน ตามข้อกำหนดทางการแพทย์นั้น สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามประเภทของใบอนุญาตที่ร้องขอหรือ ถืออยู่ได้โดยไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยทางการบิน

(๒) ความรู้ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์ของผู้ร้องขอ สภาวะแวดล้อม และเงื่อนไขในการปฏิบัติงาน ได้ถูกนำมาใช้เพื่อการพิจารณาด้วยแล้ว

(๓) ใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่ได้มีการระบุข้อจำกัด (Limitation) เพื่อแสดงว่าผู้ถือใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่นั้นจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างปลอดภัยเฉพาะเมื่อปฏิบัติตามข้อจำกัด ที่ระบุไว้อย่างเคร่งครัด

ข้อกำหนดการตรวจวัดระดับการมองเห็น (Visual Acuity Test Requirements)

(๑) วิธีการที่ใช้ตรวจวัดระดับการมองเห็นแต่ละวิธีทำให้การประเมินผลแตกต่างกัน สำหรับมาตรฐานการตรวจของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ใช้มาตรฐานการตรวจวัดความสามารถในการมองเห็นของดวงตา (Snellen) หรือเทียบเท่า (Snellen equivalent)

(๒) การตรวจวัดระดับการมองเห็น ควรกระทำในสถานที่ที่มีความสว่างของแสงอยู่ในระดับใกล้เคียงกับความสว่างของห้องสำนักงานโดยปกติทั่วไป (30-60 cd/m²)

(๓) ระดับการมองเห็นควรตรวจวัดด้วยการอ่าน Landolt rings หรือรูปภาพหรือตัวอักษรอื่นที่มีลักษณะเทียบเคียงกัน วางระยะห่างจากผู้ขอรับการตรวจตามความเหมาะสมกับวิธีที่เลือกใช้ในการตรวจ

ข้อกำหนดการมองเห็นสี (Color Perception Requirements)

- (๑) การตรวจวัดการมองเห็นสีต้องใช้วิธีการที่เชื่อถือได้
- (๒) ผู้ร้องขอจะต้องสามารถมองเห็นสีซึ่งมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างปลอดภัย
- (๓) ผู้ร้องขอจะต้องได้รับการทดสอบความสามารถในการมองเห็นสีด้วยชุดแผ่นตรวจตาบอดสี (Pseudoisochromatic plates) ภายใต้แสงอาทิตย์ธรรมชาติหรือแสงประดิษฐ์ที่อุณหภูมิสีเทียบเท่ากัน เช่น มาตรฐาน CIE standard illuminants C หรือ D65 ซึ่งกำหนดโดย International Commission on Illumination (CIE)

ข้อกำหนดการตรวจวัดการได้ยินเสียง (Hearing Test Requirements)

- (๑) การตรวจวัดการได้ยินเสียงต้องใช้วิธีการที่เชื่อถือได้
- (๒) ผู้ร้องขอต้องมีความสามารถในการได้ยินเสียงที่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติหน้าที่อย่างปลอดภัยตามประเภทของใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่และสิทธิทำการที่ถืออยู่
- (๓) การตรวจวัดการได้ยินเสียงด้วยวิธี Pure-tone audiometry จะต้องทำการตรวจในการตรวจร่างกายเพื่อออกใบสำคัญแพทย์ครั้งแรก (first issue of the medical certificate) และทุก ๒ ปี หลังจากนั้น และทุกครั้งที่มีการตรวจร่างกายเพื่อออกใบสำคัญแพทย์ หรือเมื่อแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านโสต ศอ นาสิกวิทยา เห็นสมควร
- (๔) การสอบเทียบมาตรวัดค่า ๐ dB ของเครื่องมือ Pure-tone audiometers ให้เป็นไปตามมาตรฐานฉบับที่เป็นปัจจุบันของวิธีตรวจวัดการได้ยินเสียง (Audiometric Test Methods) ที่กำหนดโดย International Organization for Standardization (ISO)
- (๕) หากไม่ใช้วิธีการตรวจวัดการได้ยินเสียงด้วย Pure-tone audiometry อาจพิจารณาใช้วิธีการอื่นที่ให้ผลสมมูลกันได้เช่น การทดสอบการได้ยินเสียงพูดและการได้ยินเสียงกระซิบ (whispered and spoken voice tests) ในห้องที่เงียบ (quiet room)
- (๖) ห้องเงียบ (quiet room) ซึ่งมีจุดประสงค์สำหรับใช้ในการตรวจวัดการได้ยินเสียง หมายถึงห้องซึ่งมีความเข้มของเสียง background noise น้อยกว่า 35 dB(A)
- (๗) สำหรับการตรวจวัดการได้ยินเสียงนี้ กำหนดระดับความดังเฉลี่ยสำหรับเสียงสนทนาตามปกติ (conversational voice) ที่ระยะ ๑ เมตร จากต้นกำเนิดเสียง (ริมฝีปากกลางของผู้พูด) อยู่ที่ c.60 dB(A) และสำหรับเสียงกระซิบ (whispered voice) อยู่ที่ c. 45dB(A) ส่วนที่ระยะห่าง ๒ เมตร จากผู้พูดระดับความดังของเสียงจะลดลงไปอีก 6 dB(A)
